

Raport privind traficul de persoane 2023: Republica Moldova

OFICIUL PENTRU MONITORIZAREA ȘI COMBATerea TRAFICULUI DE PERSOANE

REPUBLICA MOLDOVA (Nivelul 2)

Guvernul Republicii Moldova nu îndeplinește integral standardele minime pentru eradicarea traficului, însă depune eforturi semnificative în acest sens. În general, comparativ cu perioada de raportare anterioară, guvernul a demonstrat mai multe eforturi, luând în calcul impactul pandemiei COVID-19 asupra capacității sale de combatere a traficului; astfel, Republica Moldova a rămas la Nivelul 2. Aceste eforturi au inclus majorarea numărului de cazuri investigate, urmărirea în justiție a mai multor persoane suspectate de trafic de persoane, adoptarea și implementarea noului Mecanism Național de Referire (MNR) și aprobarea Planului Național de Acțiuni (PNA) pe un termen de doi ani cu fonduri alocate pentru implementare. Inspectoratul General al Poliției a creat echipe de intervenție în cazurile de violență sexuală pentru a răspunde cazurilor de trafic raportate în zonele rurale. De asemenea, Parlamentul a adoptat modificări legislative pentru a abilita Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM) să efectueze controale inopinate, care sunt mecanismul principal al statului pentru identificarea cazurilor de exploatare prin muncă a copiilor, inclusiv munca forțată a copiilor, la locurile de muncă cunoscute sau suspectate de trafic de persoane sau angajare nedeclarată. Cu toate acestea, guvernul nu a îndeplinit standardele minime în unele domenii-cheie. Autoritățile au condamnat semnificativ mai puțini traficanți suspectați și au identificat mult mai puține victime. Au rămas lacune persistente în domeniul protecției victimelor,

inclusiv un număr limitat de victime identificate care beneficiază de asistență finanțată de stat. Mai mult, corupția, în special în organele de aplicare a legii și sistemul judiciar, a împiedicat urmărirea în justiție și a influențat rezultatele examinării dosarelor, inclusiv ale celor deschise împotriva funcționarilor complici.

RECOMANDĂRI PRIORITARE:

- Identificarea în mod proactiv a victimelor, în special în rândul grupurilor vulnerabile, cum ar fi copiii din instituțiile de stat.
- Intensificarea eforturilor pentru condamnarea traficantilor, inclusiv a funcționarilor complici.
- Eliminarea urmăririi selective în justiție și tragerea la răspundere a funcționarilor complici, cu solicitarea unor pedepse corespunzătoare, care ar trebui să includă privarea de libertate pe termene semnificative.
- Implementarea măsurilor pentru abordarea cazurilor de corupție în sistemul judiciar și organele de aplicare a legii.
- Asigurarea asistenței finanțate de stat tuturor victimelor identificate, inclusiv a asistenței pe termen lung, indiferent de participarea acestora la procesele judiciare, și, în special, asigurarea asistenței pe termen lung pentru reintegrare, cum ar fi educație, consiliere și angajare în câmpul muncii.
- Asigurarea aplicării consecvente a cadrului legislativ și normativ care vizează protecția victimelor în cursul procesului și urmărirea în justiție, în măsura deplină prevăzută de lege, a făptașilor care influențează și intimidează martorii.
- Extinderea instruirii polițiștilor, judecătorilor și procurorilor pentru a include o abordare centrată pe victimă a investigațiilor și acțiunilor de urmărire în justiție.

- Extinderea instruirii pentru autoritățile relevante, în special a asistenților sociali din regiunile din afara capitalei, pentru a include înțelegerea problemei traficului și asistența victimelor.

URMĂRIREA ÎN JUSTIȚIE

Guvernul a sporit eforturile de aplicare a legii. Articolele 165 și 206 din Codul penal incriminează traficul de persoane pentru exploatare sexuală și exploatare prin muncă. Legislația prevede pedepse cu închisoare de la 6 la 12 ani pentru infracțiunile de trafic care implică o victimă adultă și de la 10 la 12 ani pentru cele care implică copiii victime. Aceste pedepse sunt suficient de severe și, în ceea ce privește traficul pentru exploatare sexuală, corespund celor prevăzute pentru alte infracțiuni grave, cum ar fi violul. De asemenea, articolul 168 din Codul penal incriminează munca forțată și impune pedepse cu închisoare de până la 3 ani. În anul 2022, Procuratura Generală (PG) a organizat consultări publice privind modificarea semnificativă a Codului penal, incluzând pedepse prescriptive pentru infracțiunile legate de trafic și revizuirea pedepselor corespunzătoare, precum și prevederi noi pentru circumstanțe agravante; la sfârșitul perioadei de raportare legislația era în curs de finalizare. Capacitățile sistemelor judiciar și de aplicare a legii au fost supuse unei presiuni considerabile, generate de invazia pe scară largă a Ucrainei de către Rusia și de impactul acesteia asupra Republicii Moldova, inclusiv criza refugiaților. Din cauza numărului copleșitor de refugiați sosiți la începutul crizei, poliția nu a putut investiga pe deplin unele cazuri, iar instanțele au amânat unele procese judiciare, inclusiv cele legate de trafic. La scurt timp după începutul perioadei de raportare, investigațiile complete și procesele judiciare au fost reluate. În anul 2022, autoritățile au investigat 73 de cazuri de trafic (33 de cazuri de trafic pentru exploatare sexuală, 39 de cazuri de trafic pentru exploatare prin muncă, un caz de trafic cu formă nespecificată), ceea ce constituie o creștere de la 57 de cazuri

în anul 2021; de remarcat că 20 de cazuri au implicat 33 de copii-victime potențiale ale traficului pentru exploatare sexuală. Guvernul a urmărit în justiție 109 de traficanți suspectați (53 de cazuri de trafic pentru exploatare sexuală, 54 de cazuri de trafic pentru exploatare prin muncă, 2 cazuri de trafic cu formă nespecificată), ceea ce reprezintă o creștere semnificativă de la 37 de cazuri în anul 2021. Instanțele de judecată au condamnat șase traficanți (cinci pentru trafic în scop de exploatare sexuală, unul pentru trafic în scop de exploatare prin muncă), ceea ce constituie o scădere semnificativă de la 44 în anul 2021 și 32 în anul 2020. Pedepsele pentru traficanții condamnați au variat de la 7 la 20 de ani de închisoare. Autoritățile moldovenești au colaborat cu omologii lor europeni în cadrul mai multor investigații legate de trafic, și cereri de asistență judiciară și extrădări. În cadrul unei investigații, autoritățile Republicii Moldova și cele ale Greciei au colaborat într-un caz de trafic pentru exploatare sexuală, în care ulterior au fost identificate două victime și au fost arestați nouă suspecți. În anul 2022, Republica Moldova a participat la un proiect EUROPOL, în cadrul căruia a fost analizat numărul în creștere al cazurilor de trafic, și s-a concentrat pe criminalitatea forțată și cerșetorie, căsătoriile forțate, traficul de copii și alte forme de exploatare în Europa.

Problemele persistente, inclusiv insuficiența de personal în poliție și procuratură, corupția în organele de aplicare a legii și în sistemul judiciar, lipsa sentințelor corespunzătoare pentru funcționarii complici și procesele judiciare îndelungate, au subminat eforturile guvernului. Pentru a răspunde necesităților de personal, în anul 2022, Inspectoratul General al Poliției a format echipe de intervenție în cazurile de violență sexuală pentru a deservi zonele rurale ale Republicii Moldova, unde poliția, de regulă, nu are resurse corespunzătoare pentru a reacționa la cazurile de trafic raportate. Centrul de Combatere a Traficului de Persoane (CCTP), instituția principală de investigație și poliție pentru combaterea traficului, și Procuratura pentru Combaterea

Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS) s-au confruntat în continuare cu lipsa de personal, fapt care limitează capacitatea instituțiilor de a investiga cazurile complexe, inclusiv cazurile în care sunt implicate organizații criminale transnaționale sau funcționari publici complici. În pofida îmbunătățirilor, cum ar fi înlăturarea obstacolelor legislative pentru confiscarea bunurilor dobândite nejustificat prin mijloace ilicite, creșterea transparenței și evaluarea preliminară a candidaților la funcțiile în organele judiciare și de urmărire, corupția a rămas o problemă serioasă. Sistemul judiciar a rămas în continuare un impediment pentru tragerea la răspundere a traficanților din cauza existenței practicilor corupte în rândul organelor de aplicare a legii, procurorilor și membrilor sistemului judiciar. Chiar dacă autoritățile au investigat cazurile de corupție comise de funcționari, nu întotdeauna i-au urmărit și pedepsit. În anul 2022, autoritățile au investigat cazul unui angajat al unui inspectorat raional de poliție, care era suspectat de trafic pentru exploatare prin muncă, în care erau implicați doi copii. Autoritățile au investigat și cazul unui membru al CCTP, care era „suspectat de trafic de influență” în legătură cu un caz de trafic, de care se ocupa CCTP; atât cazul presupusului „trafic de influență”, cât și cazul de trafic sunt în derulare. Guvernul a raportat că urmărirea în justiție a funcționarilor complici în șase cazuri de facilitare oficială sau obstrucționare a justiției din anii precedenți încă nu s-a încheiat. Uneori, judecătorii au recalificat cazurile din infracțiuni de trafic în infracțiuni pasibile de pedepse mai blânde, cum ar fi „proxenetismul”, sau au amânat audierile – o practică comună în rândul judecătorilor suspectați de corupție. În încercarea de a îmbunătăți transparența și eficiența repartizării judecătorilor pe cauze, toate instanțele din țară au utilizat un sistem electronic de gestionare a cauzelor. Cu toate acestea, justiția selectivă influențată de corupție a rămas o problemă, iar avocații s-au plâns de încălcarea drepturilor inculpaților la un proces echitabil. De asemenea, procesele de judecată îndelungate au obstrucționat justiția și deseori s-au încheiat cu achitarea traficanților.

Procurorii de la toate nivelurile, de la PG până la procuraturile regionale teritoriale, au fost responsabili de urmărirea în justiție a infracțiunilor de trafic. PG a păstrat o subdiviziune cu procurori specializați, care au coordonat politicile antitrafic și au supravegheat activitatea procurorilor regionali teritoriali pe dosarele de trafic. PG a investigat, de asemenea, cazuri de trafic pentru exploatarea sexuală a copiilor și exploatare sexuală online, în care au fost utilizate tehnologii informaționale și de comunicații, și a oferit îndrumări pentru identificarea, investigarea și urmărirea unor astfel de cazuri. PCCOCS are o subdiviziune specializată pentru dosarele de trafic deschise de CCTP, precum și pentru dosare, care implică organizații criminale. Consiliul coordonator din cadrul PG a consolidat eforturile organelor de aplicare a legii și a stabilit obiective și măsuri coordonate de prevenire și combatere a traficului. Procuratura mun. Chișinău a menținut Biroul Antitrafic și s-a ocupat de cazurile de trafic din municipiul Chișinău; la nivel raional, procurorii specializați au urmărit în justiție persoanele suspectate de trafic. În cadrul sistemului judiciar există judecători specializați care sunt instruiți special să se ocupe de cazurile de trafic. Acești judecători și-au păstrat mandatele de cinci ani, datorită cărui fapt au obținut mai multă experiență și au înțeles mai bine fenomenul traficului, astfel fiind creat un mediu judiciar mai sensibil la necesitățile victimelor. În anul 2022, guvernul a oferit o serie de cursuri de formare în domeniul traficului pentru judecători, procurori și anchetatori, inclusiv privind gestionarea cazurilor de trafic și concentrarea procesului penal asupra victimei. În general, capacitatea guvernului de a finanța organele de aplicare a legii și instituțiile cheie de protecție socială a rămas limitată. Astfel, guvernul s-a bazat pe finanțarea donatorilor și pe organizațiile internaționale pentru a instrui colaboratori de poliție, ai poliției de frontieră, inspectorii de muncă, procurorii și judecătorii.

PROTECȚIA

Guvernul a menținut eforturile de protecție a victimelor. În anul 2022, guvernul a identificat 150 de victime ale traficului (53 – ale traficului pentru exploatare sexuală, 97 – ale traficului pentru exploatare prin muncă), ceea ce este mai puțin de jumătate din numărul victimelor identificate (312) în anul 2021. Guvernul a atribuit discrepanța dată investigațiilor internaționale la scară largă din 2021, care au implicat majoritatea victimelor identificate. Dintre cele 150 de victime identificate în anul 2022, marea majoritate au fost cetățeni moldoveni. Patruzeci și patru au fost copii (42 de victime ale traficului pentru exploatare sexuală, 2 – ale traficului pentru exploatare prin muncă), comparativ cu 32 în anul 2021, dintre care o victimă fiind băiat și restul fete. Observatorii au raportat că poliția, de regulă, a referit către servicii de asistență cele mai vulnerabile victime, inclusiv copiii, persoanele fără adăpost și victimele care aveau nevoie de protecție pentru a participa la procesele penale. Potrivit unui ONG, probabilitatea identificării drept victime a persoanelor arestate anterior pentru sex comercial, condamnate anterior la închisoare sau dependente de droguri, a fost mai mică. Pentru a contribui la eliminarea lacunelor și eficientizarea procesului de identificare și referire, în anul 2022, guvernul a adoptat și a implementat un nou MNR cu durata de patru ani. Datorită MNR, funcționarii au putut să sporească cooperarea la nivel local și național, să verifice dacă toate victimele infracțiunilor au semne de trafic și să ofere victimelor traficului servicii specializate.

Guvernul a oferit victimelor traficului servicii specializate, în principal la nivel național. În anul 2022, autoritățile au referit către servicii de asistență 148 din 150 de victime identificate; totuși, ca și în anii precedenți, de asistență a beneficiat un număr limitat de victime – 24% (36 de victime) în anul 2022, comparativ cu 23% (70 de victime) în anul 2021. În timp ce legea permitea victimelor identificate să beneficieze de servicii, indiferent de dorința lor de a participa la procesul penal, conform societății civile, victimele au beneficiat, în mod practic, de asistență doar după ce au fost identificate de

către organele de drept și doar dacă au participat la procesele penale. Victimele au beneficiat, în principal, de asistență pe termen scurt (30 de zile) la două centre de cazare specializate, gestionate de guvern în parteneriat cu o organizație internațională. În total, în toată țara au fost șapte centre și adăposturi finanțate de guvern, care au oferit victimelor asistență medicală, juridică și psihologică, indiferent de cooperarea acestora cu organele de aplicare a legii. Victimele de sex masculin au beneficiat de servicii specializate, inclusiv servicii sociale și de reabilitare, precum și de cazare la un centru dedicat. Observatorii au informat că asistența pe termen lung pentru victime, în special sprijinul pentru reintegrare pe termen lung, cum ar fi educația, consilierea și angajarea în câmpul muncii, a rămas slabă, lăsând victimele expuse riscului de revictimizare. Psihologii și avocații societății civile au rămas a fi cei mai calificați la capitolul asistenței pentru victime, în special în afara capitalei, unde asistenții sociali din sectorul bugetar, deseori, nu au avut pregătire specifică traficului. Victimele străine au beneficiat de același acces la îngrijire ca și cetățenii moldoveni; cu toate acestea, refugiații și solicitanții de azil au beneficiat de asistență la centrele specializate ale Biroului Migrație și Azil. Observatorii au remarcat lipsa de sprijin social corespunzător și imediat, inclusiv adăpost, îngrijire medicală și consiliere, pentru victimele străine înainte de stabilirea statutului lor legal. Legislația Republicii Moldova acordă victimelor străine o perioadă de gândire de 30 de zile, timp în care acestea pot beneficia de asistență și protecție în timp ce se gândesc dacă vor coopera cu organele de aplicare a legii sau nu. Victimele străine, care au decis să coopereze cu organele de aplicare a legii, au obținut dreptul de ședere temporară. Observatorii au menționat că victimele străine nu au dreptul la asistență pentru integrarea socială și este așteptat să se întoarcă în țara lor de origine după încheierea procesului penal. În anul 2022, guvernul a raportat cheltuieli de 14,5 milioane de lei moldovenești (MDL) (759 960 USD) pentru protecția victimelor (suma nu a fost raportată în anul 2021). Observatorii au remarcat că resursele, în general, necorespunzătoare, inclusiv finanțarea insuficientă, au împiedicat eforturile

guvernului. Guvernul s-a bazat deseori pe ONG-uri și organizații internaționale pentru completarea finanțării oferite de stat.

Au fost două mecanisme de referire pentru susținerea copiilor victime: MNR și Mecanismul de cooperare intersectorială (MCI) pentru protecția copiilor. MNR a referit copiii victime către ONG-urile care oferă asistență psihologică, socială și juridică. MCI a permis serviciilor sociale să transmită poliției cazurile, în care se presupunea că copiii sunt expuși violenței, neglijării, exploatării sau traficului. MCI s-a axat pe colaborarea între autoritățile centrale sau locale, fără societatea civilă. În mod separat, Ministerul Educației și Cercetării a menținut în instituțiile de stat un mecanism de identificare și raportare a cazurilor de abuz al copiilor, inclusiv de trafic. Cu toate acestea, au persistat cazuri de implicare a conducerii instituțiilor de stat în exploatarea copiilor. Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane (CAP) a acordat copiilor victime asistență juridică, socială și psihologică, precum și cazare. În anul 2022, CAP a acordat asistență pentru 11 copii victime la adăpostul din Chișinău, comparativ cu 19 în anul 2021. Adăpostul CAP din Chișinău a rămas singurul centru pentru copii victime și a oferit servicii sociale limitate timp de 30 de zile, după care a urmat plasarea în locuințe permanente, consiliere și asistență continuă. Autoritățile au plasat, de asemenea, copiii victime în centre de plasament, orfelinate, școli rezidențiale de stat, locuințe de grup sau alte tipuri de unități rezidențiale temporare, din cauza lipsei de instituții specializate. Guvernul a menținut un centru regional la Bălți pentru asistență integrată pentru copiii victime ale infracțiunilor, inclusiv ale traficului, destinat să acorde asistență medicală, psihologică și socială specializată și să permită efectuarea examinărilor medico-legale și a întrevederilor cu specialiști instruiți, într-un mediu sigur. Societatea civilă a informat că lipsa serviciilor de resocializare și reintegrare pentru copiii victime ale exploatării sexuale îi expun unui risc mai mare de instituționalizare și traume suplimentare. De asemenea, societatea civilă a

raportat necesitatea unei cooperări mai mari între serviciile de protecție socială, furnizorii de asistență medicală și organele de aplicare a legii. Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) a menținut o linie telefonică specială pentru copii, la care, în anul 2022, a primit 353 de apeluri, care au inclus cazuri suspectate de abuz, neglijență, exploatare și trafic. De asemenea, Ministerul Afacerilor Interne și un ONG au creat o linie telefonică fierbinte pentru raportarea cazurilor de exploatare sexuală online a copiilor, inclusiv a cazurilor de trafic.

Odată cu adoptarea și implementarea noului MNR, guvernul a abordat cazurile de protecție necorespunzătoare, din anii precedenți, a victimelor, care au participat la investigații și urmăriri în justiție, cum ar fi cazurile rare de informare completă a victimelor despre drepturile lor sau despre procesele judiciare, deoarece, de regulă, victimele nu erau informate la ce etapă se află cazurile lor, inclusiv dacă traficanții lor au fost identificați, arestați sau puși sub învinuire. Conform MNR, PG și-a asumat responsabilitatea de a informa victimele despre drepturile lor, a evalua riscurile iminente și necesitățile imediate ale victimelor, a consilia centrele regionale sau centrale de asistență și a dispune evaluarea psihologică și îngrijirea psihologică sau psihiatrică. De asemenea, guvernul a modificat legea care scutește copiii victime și victimele expuse riscului de participarea obligatorie la procesele judiciare și a început să implementeze înregistrarea video a audierilor pentru a preveni traumatizarea repetată. De asemenea, guvernul a modificat legea pentru a asigura audierea copiilor victime ale abuzului sau exploatării sexuale, inclusiv ale traficului, în săli special amenajate în conformitate cu standardele internaționale. Legea a permis victimelor traficului de persoane să acceseze asistență juridică gratuită, fără să prezinte dovezi privind lipsurile materiale; în anul 2022, de reprezentare juridică publică au beneficiat 29 de victime. Cu toate acestea, calitatea asistenței juridice oferite de avocații publici nu a fost întotdeauna suficientă. Nu toți avocații publici au obținut o pregătire specială pentru a acorda

asistență victimelor și nu au aplicat întotdeauna o abordare a justiției penale centrată pe victimă. Victimele au continuat să se bazeze în mare parte pe ONG-uri pentru asistență juridică, iar ONG-urile s-au bazat pe donatori pentru a finanța astfel de servicii. Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, în parteneriat cu o organizație internațională, a oferit un ghid privind traficul de persoane cu recomandări pentru avocați cum să acorde mai bine asistență victimelor. Legea a permis victimelor să solicite despăgubiri pentru prejudiciile materiale, cum ar fi costurile de tratament medical sau distrugerea proprietății, însă doar dacă procurorii au depus acuzații împotriva traficantilor sau cazurile s-au încheiat cu condamnări. În anul 2022, instanțele judiciare au dispus achitarea a unei sume totale de 210.000 MDL (11.010 USD) pentru șapte victime. Codul penal a scutit victimele traficului de răspundere penală pentru săvârșirea faptelor ilegale exclusiv ca urmare directă a traficului. Cu toate acestea, atunci când autoritățile au clasificat cazurile conform unor prevederi conexe, cum ar fi articolul care criminalizează munca forțată, victimele nu au mai fost scutite de răspunderea penală. În mod similar, dacă autoritățile reclasificau cazurile de trafic pentru exploatare sexuală în cazuri de „proxenetism”, victimele nu mai erau scutite de pedepse și puteau fi acuzate de infracțiuni asociate sexului comercial. În anul 2022, guvernul a început să aplice modificarea numelor victimelor în înregistrările publice ale proceselor judiciare.

PREVENIREA

Guvernul a sporit eforturile de prevenire. Guvernul a aprobat PNA 2022-2024, alocând 16,2 milioane MDL (849.060 USD) pentru implementare. În timp ce guvernul a alocat resurse financiare și umane pentru implementarea PNA, în realitate, acesta a depins de asistența partenerilor internaționali și a societății civile pentru realizarea multor activități de formare și asistență. Direcția coordonare în domeniul drepturilor omului și dialog

social a monitorizat implementarea PNA și a asigurat activitatea Secretariatului permanent al Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane, care a supravegheat coordonarea, monitorizarea și evaluarea tuturor politicilor de combatere a traficului de persoane. În fiecare raion și UTA Găgăuzia, o unitate autonomă, populația căreia vorbește o limbă turcică, au fost menținute comisiile teritoriale pentru combaterea traficului, pentru a coordona eforturile la nivel local. Din comisii au făcut parte funcționari locali aleși, reprezentanți ai organelor de aplicare a legii, procurori și furnizori de servicii sociale. În anul 2022, guvernul a desfășurat o campanie națională de sensibilizare și sesiuni de informare cu privire la tipurile de trafic și asistența disponibilă pentru elevi, studenți, și publicul larg. Mai multe instituții și oficii au creat linii telefonice fierbinți pentru raportarea cazurilor de trafic disponibile în română și rusă; 28 de apeluri au condus la identificarea victimei, trimeri pentru îngrijire sau anchetă penală. Guvernul a depus eforturi pentru a reduce cererea de sex comercial prin înăsprirea pedepselor pentru procurarea sexului comercial de la 20 - 40 de ore la 40 - 60 de ore de muncă în folosul comunității.

În perioada de raportare, Parlamentul a adoptat legislația modificată prin care ISM, care supraveghează inspecțiile de securitate și sănătate în muncă, are dreptul să efectueze inspecții inopinate, care sunt mecanismul principal al statului de identificare a muncii copiilor, inclusiv a muncii forțate a copiilor, la locurile de muncă cunoscute sau suspectate de trafic de persoane sau de angajare nedeclarată. Spre deosebire de legislația anterioară, modificările au permis ISM să efectueze inspecții neanunțate, indiferent dacă au primit o plângere scrisă sau au identificat o amenințare iminentă. De asemenea, modificările au oferit ISM posibilitatea să efectueze inspecții neanunțate atunci când a avut suspiciuni sau dovezi vizuale ale muncii copiilor la întreprinderi. În plus, MMPS a restructurat ISM pentru a spori eficiența, a reduce corupția, în special posibilitățile inspectorilor de a cere mită, și a extinde atribuțiile ISM de a preveni și a

sanționa practicile ilegale de muncă. Modificările au inclus concedierea inspectorilor, care au comis abuz de putere, majorând salariile inspectorilor rămași cu 30%, și a obligat inspectorii să informeze supervizorii înainte de a efectua o inspecție inopinată. La fel, ISM a creat o secție nouă de audit intern pentru monitorizarea activității inspectorilor și prevenirea și combaterea riscurilor de integritate. În cazurile celor mai grave forme de muncă a copiilor, inclusiv în cazul traficului, atunci când inspectorii au identificat un caz posibil, aceștia au informat imediat ISM. Managerii de caz au evaluat fiecare caz în 24 de ore, iar apoi, pe baza complexității, o echipă multidisciplinară, incluzând CCTP, a evaluat cazul în termen de 10 zile. Managerii de caz și echipa multidisciplinară au pregătit planuri personalizate de asistență pentru victime. În anul 2022, autoritățile au raportat inițierea a 22 de anchete privind munca copiilor. Într-un caz investigat de CCTP în baza unor suspiciuni de muncă forțată sunt implicați șase băieți; investigația încă nu a fost finalizată.

Conform legii, ISM a reglementat activitatea agențiilor de ocupare a forței de muncă, a recursorilor și agenților de angajare care activează fără licență, solicitându-le să prezinte contracte transparente și obligatorii din punct de vedere juridic pentru angajații potențiali. Împotriva agențiilor, care au comis încălcări, au fost deschise dosare penale, inclusiv pentru trafic. Cu toate acestea, ISM a putut recomanda doar introducerea sancțiunilor pentru încălcarea legislației muncii; atribuția de a aplica și a colecta aceste penalități a rămas responsabilitatea instanțelor. Legislația RM interzice agențiilor să perceapă taxe de la potențialii angajați în cadrul procesului de recrutare. Legea permite încasarea plăților pentru serviciile suplimentare de la cetățenii moldoveni, care caută un loc de muncă peste hotare, dar interzice încasarea taxelor de la persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă pentru serviciile prestate de recursori. Legea privind achizițiile publice interzice instituțiilor publice să încheie contracte cu orice persoană sau companie condamnată pentru infracțiuni de trafic sau muncă a copiilor în ultimii

cinci ani. Ministerul Finanțelor a continuat să ofere îndrumări cu privire la licitațiile publice, care au inclus un mecanism de excludere a oricărui agent economic implicat în trafic sau munca copiilor. Legislația penală împotriva traficului prevede sancțiuni pentru persoanele fizice sau întreprinderile care profită de trafic. Un raport bazat pe o campanie națională de informare cu privire la riscurile de trafic pentru exploatare prin muncă menționează că investigațiile cazurilor cu implicarea agențiilor private de angajare de către organele de aplicare a legii au fost lente. Angajatorii privați au putut fi inspectați doar pe baza sesizărilor primite de la organele de aplicare a legii sau a plângerilor de la cetățeni.

Ca răspuns la aflusul de refugiați, care fug de invazia pe scară largă a Ucrainei de către Rusia, guvernul a colaborat cu un ONG pentru a colecta informații și analize privind: identificarea riscurilor de trafic în rândul refugiaților, evaluarea vulnerabilității la trafic, serviciile existente pentru refugiați și formarea cu privire la aceste servicii. De asemenea, guvernul a stabilit un mecanism intersectorial pentru a identifica, a acorda asistență și a monitoriza copiii refugiați. În anul 2022, autoritățile nu au identificat victime reale sau potențiale printre refugiații din Ucraina. Experții au convenit că lipsa cazurilor de trafic confirmate reflectă eșecul autorităților de a identifica cazurile de trafic, și nu lipsa completă a traficului în rândul acestor grupuri de populație. Guvernul și Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați au condus un grup de acțiune pentru protecția refugiaților împotriva traficului. De asemenea, guvernul a lansat un ghid privind identificarea victimelor în contextul fluxurilor de migrație mixte, în special în rândul cetățenilor străini și a apatrizilor, și acordarea accesului acestora la asistență și protecția necesară. Autoritățile au participat la un atelier de lucru facilitat de OSCE, care s-a axat pe importanța coordonării inter-instituționale a eforturilor de combatere a traficului în timpul crizei refugiaților.

PROFILUL TRAFICULUI:

După cum s-a raportat în ultimii cinci ani, printre victimele traficantilor de persoane sunt cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini aflați în țară, care sunt exploatați peste hotare. De obicei, traficanții recrutează victime prin contacte personale, dar folosesc din ce în ce mai mult Internetul și rețelele de socializare. Majoritatea victimelor sunt șomeri, din mediul rural, și persoane cu un nivel redus de educație. Traficanții exploatează cetățenii moldoveni prin trafic sexual și trafic de muncă în Republica Moldova și în alte țări ale Europei. Majoritatea victimelor traficului sexual sunt femei și fete. Traficanții, care operează în România și Republica Moldova, exploatează femeile și fetele moldovence în România și, cu pașapoarte falsificate, efectuează operațiuni de trafic în întreaga Europă. În ultimii ani, autoritățile raportează cazuri de exploatare a copiilor prin pornografia infantilă online, care conform experților este folosită ca metodă de ademenire în scopul traficului sexual; în unele cazuri, părinții și-au exploatat propriii copii. Cazurile, care au implicat copii victime, au fost în mare parte cazuri de trafic sexual, care au avut loc în Chișinău. Traficanții exploatează copiii, unii având vârsta de până la cinci ani, în scop de sex comercial și muncă, în special în agricultură, la recoltarea culturilor comerciale, precum și în construcții, servicii de ospitalitate și în producție. Mulți copii lucrează în întreprinderi sau gospodării agricole familiale. Copiii, care trăiesc în stradă, în instituții publice, cum ar fi orfelinatele, ieșind din astfel de instituții sau fiind abandonați de părinții care au plecat peste hotare, rămân vulnerabili la trafic. Observatorii își exprimă îngrijorarea pentru faptul că conducerea coruptă a instituțiilor publice exploatează copiii în serviciile casnice sau la gospodării agricole. Guvernul și-a continuat eforturile de dezinstituționalizare a copiilor și de susținere a serviciilor de tip familial. Copiii din comunitățile de romi sunt mai vulnerabili la munca și traficul de copii. Traficul de muncă rămâne cea mai răspândită formă de exploatare în rândul bărbaților adulți victime. Traficul intern de forță de muncă, în special în sectoarele

agriculturii și construcțiilor, și cerșetoria forțată sunt în continuă creștere, inclusiv în rândul lucrătorilor migranți. Persoanele fără acte sau apatride din Republica Moldova, inclusiv comunitatea de romi, sunt expuse riscului de exploatare, în primul rând în sectorul agricol. Traficanții vizează în mod disproporționat persoanele cu dizabilități mintale pentru traficul de muncă. Persoanele cu dizabilități, care locuiesc în instituții rezidențiale, au rămas vulnerabile la trafic. Femeile din UTA Găgăuzia sunt vulnerabile la traficul pentru exploatare sexuală în Turcia. Peste 750.000 de refugiați, majoritatea fiind femei și copii, care au fugit din Ucraina și au traversat frontiera de stat cu Republica Moldova în căutarea adăpostului, sunt extrem de vulnerabili la trafic. Rapoartele indică că peste 100.000 de refugiați au rămas pe teritoriul Republicii Moldova la sfârșitul lunii februarie 2023. Complicitatea oficialilor la comiterea infracțiunilor de trafic continuă să fie o problemă.

REGIUNEA SEPARATISTĂ TRANSNISTREANĂ

Regiunea separatistă transnistreană rămâne necontrolată administrativ de guvernul Republicii Moldova; prin urmare, autoritățile moldovenești nu pot efectua investigații ale cazurilor de trafic sau inspecții de muncă, inclusiv în cazurile muncii copiilor și muncii forțate a copiilor în regiune. De asemenea, reprezentanții regiunii nu informează autoritățile de la Chișinău despre eforturile lor de aplicare a legii. Respectiv, nu au existat informații despre investigațiile cazurilor de trafic. De asemenea, nu au existat informații cunoscute despre victimele traficului identificate, comparativ cu 8 victime ale traficului și 13 victime potențiale identificate de un ONG în anul 2021. De asemenea, nu au existat date statistice sau analize calitative privind munca copiilor, inclusiv munca forțată a copiilor, iar reprezentanții societății civile menționează că situația din regiunea transnistreană nu diferă semnificativ de restul Republicii Moldova. Victimele din stânga Nistrului nu au acces la protecția legală sau la serviciile sociale din Republica Moldova.

Observatorii menționează asistența insuficientă pentru victime, inclusiv reintegrarea imediată și pe termen lung, și protecția care face victimele vulnerabile la revictimizare. În prezent, linia telefonică gratuită administrată de ONG-uri este principalul instrument de abordare a traficului în regiune și una dintre puținele inițiative de combatere a traficului susținute de reprezentanții regiunii transnistrene. Linia fierbinte oferă acces la informații, identificare și referire la asistență pentru victimele potențiale, inclusiv în rândul refugiaților din Ucraina, care intră sau tranzitează Republica Moldova. În ultimul deceniu, observatorii constată o scădere a eforturilor reprezentanților transnistreni de prevenire și combatere a traficului, iar mai multe rapoarte exprimă îngrijorarea cu privire la abuzurile sistematice ale drepturilor omului în regiune. Dacă în anii precedenți, regiunea transnistreană era o sursă predominantă pentru victimele traficului sexual peste hotarele Republicii Moldova, în țări precum Polonia, Ucraina și Rusia, rapoartele recente indică mai puține victime din regiune. În parte datorită prezenței forțelor de menținere a păcii ruse pe malul stânc al Nistrului, Ucraina a închis segmentul transnistrean al frontierei dintre Ucraina și Republica Moldova. Drept urmare, observatorii și autoritățile Republicii Moldova nu consideră că există volume semnificative de trafic nedeclarate între regiunea transnistreană și Ucraina. De la începutul războiului, peste 40.000 de refugiați au intrat în regiune, majoritatea fiind în tranzit. Regiunea găzduiește un număr necunoscut de refugiați; deși rapoartele estimează până la 5.000 de refugiați aflați în această zonă.